

Öppet brev till Hällefors kommuns invånare angående Formens Hus

Jag har suttit i styrelsen för Formens Hus AB och är numera ordförande i Stiftelsen Formens Hus. Under dessa år så har jag fått höra att Hällefors kommun har satsat mycket pengar i Formens Hus. Och när Formens Hus AB begärdes i konkurs på kommunens uppmaning så kändes det naturligtvis extra tråkigt eftersom kommunen fick ta det ekonomiska ansvaret. Jag blev sedan ordförande i Stiftelsen Formens Hus i våras efter ett styrelsemöte som resulterade i att kommunens representanter avgick. Dom hade då gett ett ekonomiskt förslag och ett krav på att få majoriteten i styrelsen (det har de redan, men man vill ha lokalpolitiker i majoritet i styrelsen). Dessa förslag gick inte styrelsen med på och då valde politikerna att avgå, man ville även dra tillbaka sitt ekonomiska förslag, men vi bad dem låta det stå kvar eftersom vi inte då ville räkna bort Hällefors. Vi var primärt rädda att ge politikerna kontrollen över samlingarna som kanske skulle säljas av för att förbättra kommunens ekonomi. Efter styrelsemötet bestämde jag mig för att titta på ekonomin sen starten. Ur bokföringen har tagits fram alla bidrag som Stiftelsen fått från EU och andra givare sedan starten. Dessa dokument finns nu på www.formenshus.se. Klicka på "bidrag" längst upp till höger. Inte någonstans i dessa dokument finns några pengar från Hällefors kommun. Stiftelsen har själv genom åren fått ihop drygt 60 miljoner som använts till att bygga huset, köpa in samlingar och driva projekt m.m. Ett antal miljoner av dessa pengar har såvitt jag förstår passerat kommunens kassa för att kommunen har varit primär mottagare av pengarna, men det är ju inte samma sak som att kommunen har satsat pengar. Ca 23 miljoner är bidrag från EU som förvisso kräver medfinansiering av kommunen, det innebär att kommunen ska visa att man lägger motsvarande summa för att bidragen ska betalas ut. Mer om det här nedanför. Man kan säga mycket mer men dessa punkter får räcka tills vidare.

- Först lite om Formens Hus i sig: Stiftelsen Formens Hus "äger" verksamheterna, ex. vis FIDU (förberedande industridesignutbildning), projekten och samlingarna. Stiftelsen har 3 ägare, Hällefors kommun, Svensk Form och Sveriges Industridesigners förening (SVID). Huset ägs av kommunen, mer om det senare. I huvudsak ska Svensk Form och SVID vara kunskapsresurser. Stiftelsen drivs utifrån de stadgar som skrevs vid bildandet. Formens Hus Ab var ett bolag som bildades för att bedriva verksamheter som inte Stiftelsen kan eller vill bedriva.
- Medfinansiering innebär för det mesta inte att man lägger in kontanta pengar, utan att man bokför kostnader som kommunen redan har som medfinansiering i EU-projekt, exempelvis så redovisades enligt uppgift den näringslivsansvariges lön genom åren som medfinansiering. På så sätt täcker man upp EU-bidragen. Noteras kan att detta troligen varken är olagligt eller fel, men återigen så innebär det inte att kommunen satsat pengar.
- Jag har bett kommunchefen visa papper på de pengar kommunen säger sig ha satsat, men fått till svar att det inte går att få fram. Samma sak säger de styrande politikerna när jag ställer samma fråga.
- Det har tagits beslut i kommunen gällande Formens Hus som kostat kommunen pengar, exempelvis så flyttade FIDU från Polstjärnan till Formens Hus innan kontraktet gick ut utan att betala dubbel hyra, men kommunen som hyresvärd kunde ha sagt nej och då hade Stiftelsen fått vänta tills kontraktet gått ut alternativt betalat dubbel hyra. Kommunen betalade ungefär 4 miljoner för anpassningen av lokalerna till FIDU i Formens Hus, men den kostnaden har lagts på hyran.
- På kommunens uppmaning så begärdes Formens Hus AB i konkurs eftersom kommunen inte ville lägga en krona till på denna verksamhet. I efterhand lite underligt eftersom man som det ser ut inte lagt några pengar alls. Jag protesterade inte då men efter att nu ha gått igenom de ekonomiska realiteterna så var det ju ett dåligt beslut. Att AB:t hamnade på konkursens rand berodde i första hand på att finanskrisen ryckte undan fötterna på besöksverksamheten som budgeterats till ca 1,5 miljoner (ungefär som året innan) och i realiteten blev i princip noll. Vi borde ha sagt upp personal och skurit i kostnaderna tidigare, det är helt klart.
- I de ekonomiska dokumenten kan man se att Stiftelsen genom åren överfört ca 13 miljoner till Hällefors kommun. Riktigt varför framgår inte, jag antar att Stiftelsen fått tjänster och varor för dessa pengar.
- Kommunen står som ägare till huset som finansierats helt och hållet av utifrån kommande bidrag. Det finns ett gammalt beslut i kommunen att ägandet ska överföras på Stiftelsen, men det har inte genomförts.

- Efter invigningen 2005 så tog Stiftelsen ett lån på 5,5 miljoner med kommunen som borgenär, efter ett förslag från en politiker i kommunen. Lånet användes för att exempelvis ordna en hiss och komplettera ventilationen. Eftersom kommunen står som ägare till huset så borde lånet tagits av kommunen och kostnaderna sedan lagts på hyran.
- I slutet på förra året gjordes en kalkyl som pekade på ett underskott på 1,6 miljoner i Stiftelsen 2011 om inga åtgärder görs. Som konsekvens av denna kalkyl sökte verksamhetschefen driftbidrag av kommunen. Kommunstyrelsens ordförande beslutade om en utbetalning på 400,000 sek till Stiftelsen i samråd med verksamhetschefen. Kommunchefen har talat om för politikerna att detta är att betrakta som ett driftbidrag men politikerna har valt att kalla det ett lån, ett lån som Stiftelsens styrelse inte har sökt och inte heller diskuterat villkoren i. Nu efter åtgärder så blir det totala underskottet troligen inte mer än 400,000 sek. Det beror förstås på hur resten av året går ekonomiskt. Det kan bli mindre eller mer men styrelsen jobbar på att det ska krympa, helst till 0 kronor. Stiftelsen redovisade för övrigt ett litet överskott i förra årets deklaration.
- Nu har vi önskat att få hyra en mindre del av huset för att spara pengar, och jag har efterlyst ett nytt förslag till hyresavtal, det har jag inte fått något, i alla fall inte än, men kommunen har redan sänkt hyran. I mina ögon ett bakvänt förfarande. Men vi är såklart glada över den lägre hyran. Vi har sagt upp lokalerna till i november när hyresavtalet går ut, men kommunen har inte godkänt uppsägningen, oklart varför.
- Och varför all denna negativa kampanjföring? Politikerna borde ju inte vilja racka ner på en verksamhet som dom säger sig ha lagt så mycket pengar på. Det är ju som att idiotförklara sig själv. Och när man nu ser att det egentligen inte lagts några pengar från kommunen sida så blir det ju ännu mer obegripligt. Svaret får kanske sökas i den lokala politikens motsättningar? Jag vågar påstå att Formens Hus olika verksamheter genom åren gett ett ekonomiskt överskott till kommunen, bara FIDU i sig genererar ett samhällsekonomiskt överskott på ca 1,5 miljoner om året. Och lokala företag i exempelvis besöksnäringen har tjänat pengar på besökare till Formens Hus genom åren. Att Hällefors kommun har dålig ekonomi och lider av avflyttningen har jag full respekt för att man måste hantera, men det beror inte på något sätt på Formens Hus.
- Centerns representant har talat om att man alltid varit emot detta projekt och Hällefors oberoendes ledare har sagt mig att man inför valet gick ut med att design ska bort ur kommunens måldokument. Socialdemokraternas f.d representant i Stiftelsen har deklarerat att hon inte har något intresse av Formens Hus verksamhet och Vänsterpartiet har kallat det för en ekonomisk katastrof. Utifrån dessa ståndpunkter och att den negativa opinionen blivit så stark känns det svårt att fortsätta verksamheten i kommunen. Därför satte Stiftelsens styrelse ner foten på styrelsemötet i våras. Vi har nu bland många valt två huvudintressenter som gärna vill överta verksamheterna, det är Möbelriket i Växjö tillsammans med Växjö universitet och det är Örebro kommun, tillsammans med lokala företag och föreningar. Båda dessa ser en stor potential i samlingarna, FIDU och ex. vis bostadsprojektet och nödhusprojektet. Arbetsgruppen i Stiftelsen (Johan Huldt, Magnus Silfverhielm och jag själv) ska under augusti ta beslut om hur vi ska ställa oss till de olika förslagen. Hällefors finns med stor tveksamhet kvar på listan, vid ett möte med koalitionen där jag ville höra vad politikerna tänkt sig om Formens Hus framtid i Hällefors så fick jag veta att man tycker att bollen helt och hållet ligger hos oss i Stiftelsestyrelsen. Det tycker inte jag. Socialdemokraterna i Hällefors hävdar att i partiet så konkurrerar man inte kommuner emellan i regionen, och om det är så, då kanske all verksamhet försvinner till Växjö. Men om de flesta i Hällefors tycker att Formens Hus är en dålig idé så är det väl ändå bäst att flytta.

Tack för att Du läst detta inlägg, säkert finns helt andra åsikter, be gärna om dokumentation när ni får dem presenterade. Det har varit många rykten, halvsanningar och rena lögnar som spridits genom åren.

Med vänlig hälsning, Peter Åström, ordförande i Stiftelsen Formens Hus

P.S som vanligt är de utifrån kommande besökarna även i år imponerade av utställningarna i Formens Hus D.S